

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/17/189

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni vaneminspektor Helina-Aleksandra Lettens
Otsuse tegemise aeg ja koht	08.03.2017, Tallinnas
Vaide esitamise aeg	26.01.2017
Teabevaldaja	Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum, aadress: Puusepa 1a, 50406 Tartu e-posti aadress: kliinikum@kliinikum.ee
Vaide esitaja	AS Äripäev, aadress: Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn e-posti aadress: mari.mets@aripaev.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspektsioonis registreeriti aktsiaseltsi Äripäev vaie Tartu Ülikooli Kliinikumi tegevuse peale teabenõudele vastamisel.

Vaide kohaselt esitas Mari Mets aktsiaseltsi Äripäeva volitusel 20.01.2017 Tartu Ülikooli Kliinikumile teabenõude, milles palus väljastada kliinikumi nõukogu septembrikuu koosolekul tutvustatud auditi, milles on juttu onkoloogiliste ravimite hankest. Vaide esitaja sõnade kohaselt keeldus Tartu Ülikooli Kliinikum teabenõude täitmisest.

Koostas in Tartu Ülikooli Kliinikumile järelepärimise selgitamiseks vades toodud asjaolusid.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Väike-Ameerika 19 / 10129 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee
 Registrikood 70004235

1. 24. oktoobril 2016 saatis vaide esitaja Mari Mets teabenõude Tartu Ülikooli Kliinikumile, täpsemalt avalikussuhete spetsialist Helen Kajule sooviga lugeda TÜ Kliinikumi nõukogu 2016. aasta septembris toimunud koosoleku protokoll. Seejärel suhtles vaide esitaja telefonis Helen Kajuga saadetud päringu täitmise võimalikkuse üle.
2. 27. oktoobril 2016 saatis avalikussuhete spetsialist Helen Kaju veel täpsustava küsimuse, mis temaatikaga seoses soovib vaide esitaja protokolliga lugeda. Äripäeva ajakirjanik Mari Mets vastas samal päeval, et soovib teada, milliste teemade üle nõukogu koosolekul arutati ning kas arutlusele tulid ka teatud hanked ja võimalikud tulevased lepingud seoses kliinikumi kinnisvaraga. Nimetatud teemad tulid Äripäeva andmetel arutlusele koosolekul tutvustatud auditis, mis peaks olema ka protokollitud koosoleku protokollis, millele ligipääsu vaide esitaja taotles.
3. Sellele järgnes samal kuupäeval Helen Kajult eitav vastus teabenõudele, milles seisis, et juba aastast 2004 on kliinikumi nõukogu otsused ja protokollid määratud vaid asutusesiseseks kasutamiseks.
4. Vaide esitaja palus 27. oktoobril 2016 TÜ Kliinikumi avalikussuhete spetsialistil Helen Kajul viidata, millise seaduse ja paragrahvi alusel on protokollid määratud asutusesiseseks kasutamiseks ning saata Äripäevale see dokument, millega nõukogu otsused ja protokollid vaid asutusesiseseks kasutamiseks kuulutati.
5. 31. oktoobril 2016 saatis Helen Kaju vaide esitajale viite vastavale seadusele, kuid mitte palutud dokumenti: „Nõukogu otsused on ette nähtud asutusesiseseks kasutamiseks, mistõttu neile avaliku teabe seaduse § 23 lg 1 p 1 alusel juurdepääsu ei võimaldata. Juurdepääsu piirangu on kehtestanud juhatus. Kuna Kliinikumile kui eraõiguslikule juriidilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused vaid teabe osas, mis puudutavad otseselt tervishoiuteenuse osutamist, siis juhatuse otsusest teavet, mis puudutab juurdepääsupiirangute kehtestamist, vastavalt avaliku teabe seaduse § 23 lg 2 p 2, Kliinikum ei väljasta.“
6. 20. jaanuaril 2017 saatis vaide esitaja Mari Mets Tartu Ülikooli kliinikumile uue teabenõude, jällegi avalikussuhete spetsialistile Helen Kajule. Seekord avaldas vaide esitaja soovi lugeda TÜ Kliinikumi nõukogu septembrikuu koosolekul tutvustatud auditit, milles on juttu onkoloogiliste ravimite hankest. Kuna vaide esitajale ei võimaldatud ligipääsu sama koosoleku protokollile, palus ta ligipääsu koosolekul esitletud auditi sisule.
7. Ka sellele teabenõudele tuli eitav vastus 23. jaanuaril, mil TÜ Kliinikumi avalikussuhete juht Kristi Tael vastas vaide esitajale Mari Metsale kirjalikult: „Sisekontrolliteenistuse auditid ja aruanded on vastavalt kliinikumi korrale ettenähtud vaid asutusesiseseks kasutamiseks.“

Vaide esitaja Mari Mets leiab, et Tartu Ülikooli Kliinikum sihtasutusena, mille pakutavate tervishoiuteenuste mahust enam kui 90% ulatuses tasub haigekassa, ei peaks salastama a priori kõiki teemasid, mille üle SA TÜ Kliinikumi nõukogu oma korralistel koosolekutel arutleb ja mis on ka protokollitud koosoleku ametlikes protokollides. Avaliku raha eest riikliku tervishoiuteenuse pakkujana on nõukogu tegevuse ja otsuste vastu ka õigustatud avalik huvi, eriti selles osas, mis puudutab TÜ Kliinikumi rahakasutust.

Kui SA TÜ Kliinikumi nõukogu leiab, et mõned koosolekutel arutletavad teemad sisaldavad konfidentsiaalseid andmeid, siis võiks nendes sisalduvad detailsed andmed protokollides eraldi kinni katta või mõned teemad vajaduspõhiselt protokollidest välja jätta, tehes juurde sellekohase märke. Ei ole aga õigustatud, et salastatud on kogu nõukogu tegevus.

Lisaks on vaide esitajale ebaloogiline väide, et TÜ Kliinikumi nõukogu koosoleku protokollid on salastatud TÜ Kliinikumi juhatuse otsusega, kuigi nõukogu on juhatusest kõrgemal seisev organ.

TÜ Kliinikum viitab juhatuse otsusega salastatud protokollidele ligipääsu keelamisel avaliku teabe seaduse § 23 lg 1 p 1-le, mille kohaselt kehtivad taotletava teabe suhtes

juurdepääsupiirangud ja teabenõudjal ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust. Vaide esitaja leiab, et nii ulatusliku juurdepääsupiirangu kehtestamine pole õigustatud ning takistab ajakirjanduse tööd, piirates ligipääsu infole avalikult rahastatava organisatsiooni tegevusest.

Lisaks viitas TÜ Kliinikum protokollile ligipääsu keelamisel avaliku teabe seaduse § 23 lg 2 p 2-le, keeldudes teabenõude täitmisest, kuna taotletav teave ei käsitle avalike ülesannete täitmist. Vaide esitaja sellega ei nõustu, kuna TÜ Kliinikum pakub avaliku raha eest riikliku tervishoiuteenust ja avalikkusel on õigustatud huvi olla teadlik nõukogu otsustest, mis on seotud avaliku raha eest tehtavate ülesannete täitmisega.

Kuna vaide esitajale ei võimaldatud ligipääsu palutud protokollile, soovis vaide esitaja ligipääsu protokollitud koosolekul esitletud auditile, mis käsitles teiste teemade seas ka onkoloogiliste ravimite riigihankeid. Ka sellele auditile ligipääsu mitte võimaldamine pole vaide esitaja hinnangul õigustatud, kuna audit käsitleb otseselt seda, kuidas TÜ Kliinikum saaks Haigekassa toetatavate ravimite sisseostmisel raha kokku hoida, kuna auditis kajastatud analüüsi järgi on TÜ Kliinikumi sisseostuhinnad mainitud ravimite puhul Euroopa hindadest märkimisväärselt kõrgemad.

Vaide esitaja soovib tutvuda palutud dokumentidega võimalusel kirjalikus vormis ehk elektrooniliselt edastatuna. Samas on vaide esitaja valmis ka ise kohapeal omale dokumente jäädvustama fotode või märkmetena.

Taotlus:

Vaide esitaja palub Andmekaitse Inspektsioonil võtta eelkirjeldatud juhtum vaidena menetlusse ja otsustada, kas Tartu Ülikooli Kliinikum on kohustatud võimaldama vaide esitajale tutvumist kõigi teabenõudega palutud dokumentidega või siis osaliselt, st vähendatud ja Andmekaitse Inspektsiooni määratavas mahus.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Esitasite 06.02.2017 Sihtasutusele Tartu Ülikooli Kliinikum (edaspidi Kliinikum) järelpärimise, milles soovite vastuseid küsimustele seoses Mari Metsa vaidega.

Alljärgnevalt esitame oma vastused esitatud küsimustele.

1. Palun selgitada, millistel põhjustel on kliinikum keeldunud Mari Metsa poolt 20.01.2017 esitatud teabenõude täitmisest.

Kliinikum keeldus Mari Metsa esitatud teabenõudele vastamisest, kuna tema poolt soovitud informatsiooni puhul ei ole tegu avaliku teabega ja seetõttu seda ei väljastata.

2. Palun välja tuua AvTS §-s 35 toodud säte, mille alusel on kõnealune audit tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks ning palun seda alust ka põhjendada.

Siseauditi aruanded ei väljastata AvTS § 3 lg 1, AvTS § 5 lg 2 ja § 23 lg 2 p 2 alusel, kuna tegu pole avaliku teabega. Teave sihtasutuse enesekontrolli ja analüüsimise tegevuste kohta ei ole teave tervishoiuteenuse osutamise kohta, mida peaks avaldama. Lisaks sisaldab kõnealune audit informatsiooni, mille avalikustamine kahjustaks oluliselt Kliinikumi ärisaladust (§ AvTS 35 lg 1 p 17).

3. Palun edastada dokumendid, millega on kehtestatud, et sisekontrolliteenistuse auditid ja aruanded on ette nähtud vaid asutusesiseseks kasutamiseks.

Kliinikumi dokumentide loetelu, milles on seatud teabele juurdepääsupiirangud, on kehtestatud juhatuse otsusega. Juhatuse otsusest teavet, mis puudutab juurdepääsupiirangute kehtestamist, vastavalt avaliku teabe seadusele § 23 lg 2 p 2 Kliinikum ei väljasta, kuna vastav teave ei puuduta tervishoiuteenuse osutamist.

4. Palun selgitage kliinikumi seisukohta, kas kliinikum on Mari Metsa poolt soovitud teabe osas teabevaldaja AvTS § 5 mõistes? Kui ei, siis palun seda põhjendada kõigi kolme AvTS §-s 5 toodud aluse lõikes.

AvTS § 5 lg 2 alusel on Kliinikum teabevaldaja teabe osas, mis puudutab tervishoiuteenuse

osutamist.

Esitasite 02.03.2017 sihtasutusele Tartu Ülikooli Kliinikum (edaspidi Kliinikum) täiendava järelepärimise, milles palusite seoses Mari Metsa vaidega edastada inspeksioonile hiljemalt 6. märtsiks 2017 Kliinikumi nõukogu septembrikuu koosolekul tutvustatud audit, milles on juttu onkoloogiliste ravimite hankest.

Käesolevaga saadame auditi, mida Kliinikumi nõukogu septembrikuu koosolekul tutvustati. Dokumenti on keelatud esitada vaide esitajale või avaldada teistele kolmandatele isikutele.

Tahame veel kord rõhutada, et jääme seisukohale, et vastavalt AvTS § 3 lg 1, AvTS § 5 lg 2 ja § 23 lg 2 p 2 pole sisekontrolli auditid avalik teave. Teave sihtasutuse enesekontrolli ja analüüsimise tegevuste kohta ei ole teave tervishoiuteenuse osutamise kohta, mida peaks avaldama.

Juhul, kui inspeksioon ei peaks antud seisukohaga nõustuma, siis juhime tähelepanu asjaolule, et vastavalt AvTS 35 lg 1 p 17 sisaldab kõnealune audit ärisaladust konkurentsiseaduse § 63 lg 1 mõistes, mille avalikustamine kahjustaks oluliselt Kliinikumi.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

AvTS § 3 lõike 1 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

Vastavalt AvTS § 5 lõikele 1 on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus; avalik-õiguslik juriidiline isik; eraõiguslik juriidiline isik ja füüsiline isik AvTS § 5 lõikes 2 sätestatud tingimustel. Nimetatud lõike kohaselt laienevad eraõiguslikule juriidilisele isikule ja füüsilisele isikule teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist.

Kliinikum kui tervishoiuteenuse osutaja on teabevaldajaks üksnes seaduses ette nähtud juhtudel. Kliinikum saab avaliku teabe seaduse järgi olla teabevaldajaks järgnevate sätete alusel:

1. AvTS § 5 lõige 2: sihtasutus, kes täidab avalikke ülesandeid, on neid ülesandeid puudutavas osas teabevaldaja;
2. AvTS § 5 lõige 3 punkt 2: sihtasutus võrdsustatakse teabevaldajaga teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist;
3. AvTS § 28 lõige 1 punkt 21: avalikustamisele kuuluvad andmed selle vara ja eelarveraha kasutamise kohta, mille riik või kohaliku omavalitsuse üksus on andnud üle riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse asutatud või nende osalusega eraõiguslikele juriidilistele isikutele;
4. AvTS § 36 lõige 1 punkt 9 ja lõige 2 punkt 1: sihtasutus, mille asutajaks või milles osalejaks on riik või kohalik omavalitsus, ei või asutusesiseseks kasutamiseks tunnistada dokumente oma eelarvevahendite kasutamise ega eelarvest makstud tasude kohta;
5. AvTS § 36 lõige 1 punkt 9 ja lõige 2 punkt 2: sihtasutus, millele riik või kohalik omavalitsus on eraldanud vahendeid või üle andnud vara, ei või asutusesiseseks kasutamiseks tunnistada teavet nende vahendite või vara kasutamise kohta.

Kliinikumi ja Haigekassa vahel on lepinguline suhe osas, mis puudutab Haigekassa poolt tervishoiuteenuste kinni maksmise mahtusid. Haigekassa ja patsiendi vahel on kindlustussuhe, mis tähendab, et riik pakub ravikindlustust makstes haiguse (kindlustusjuhtumi) korral patsiendi eest tervishoiuteenuse osutajale välja ravi maksumuse. Seega riigieelarvest saadud rahade osas saab avalikuks teabeks lugeda Haigekassa poolt kliinikumile makstud tasude koondsummad teenuste lõikes.

Kliinikumi ja patsiendi vahel sõlmitakse eraõiguslik tervishoiuteenuse osutamise leping, mistõttu ei saa iga konkreetse patsiendi peale kulutatud summat lugeda avalikuks teabeks, selline teave on eraõigusliku lepingu osa.

Haigekassa otsustada on, kui palju, millise tervishoiuteenuse osutaja puhul, milliseid teenuseid ja millise hinna eest ta kinni maksab. Tervishoiuteenuse osutaja enda asi on jälgida, et teenuste pakkumisel oleksid tulud ja kulud tasakaalus.

Kõnealune audit ei kajasta tervishoiuteenuse osutamist, vaid võrdleb üksnes erinevate riikide ja ravimite hinnataset ning on tehtud selleks, et kliinikum saaks paremini oma teenuste tasuvust (kulu/ tulu) planeerida. Seega ei sisalda antud dokument avalikku teavet avaliku teabe seaduse mõttes ega puuduta avalike ülesannete täitmist. Asjaolu, et ravimeid hangitakse riigihanke korras, ei ole antud olukorras oluline, sest vaidlusalune dokument ei ole riigihanke dokument ega puuduta ühtegi konkreetset riigihanget.

Eeltoodust tulenevalt jätan vaide rahuldamata. Juhin vaide esitaja tähelepanu ka sellele, et käesolev otsus ei puuduta 24.10.2016 ja 27.10.2016 Tartu Ülikooli Kliinikumile esitatud teabenõudeid, kuna nende osas on möödunud haldusmenetluse seaduse §-s 75 toodud vaide esitamise tähtaeg.

/allkirjastatud digitaalselt/

Helina-Aleksandra Lettens
vaneminspektor
peadirektori volitusel